

97. Verdeling van de executieopbrengst bij een beperkte gemeenschap van goederen

MR. S.N. PEIJNENBURG EN S. KEMPS

Per 1 januari 2018 is de wet aangaande de gemeenschap van goederen gewijzigd. Huwelijken¹ gesloten op of na 1 januari 2018 leiden niet meer tot een volwaardige gemeenschap van goederen, maar tot een beperkte gemeenschap van goederen. De gevolgen van deze wetswijziging beperken zich niet tot het familierecht, ook het executierecht en met name de verdeling van de opbrengst van de executie wijzigt. Daarmee is de wetswijziging relevant voor alle (potentiële) schuldeisers, hun advocaten en gerechtsdeurwaarders.

Door de nieuwe beperkte gemeenschap van goederen is een nieuw onderscheid ontstaan tussen goederen en tussen schuldeisers: privégoed versus gemeenschapsgoed en privéschuldeiser versus gemeenschapsschuldeiser. Maar hoe weet de gerechtsdeurwaarder met welk type schuldeiser hij te maken heeft? Zie hier het belang om bij de classificatie al tijdens de (incasso)procedure stil te staan. De rechtspositie van een gemeenschapsschuldeiser is namelijk beter dan die van de privéschuldeiser. Een gemeenschapsschuldeiser mag zich op meer goederen (gemeenschapsgoederen én de privégoederen van de beide echtgenoten) verhalen én aanspraak maken op de volledige opbrengst. Een privéschuldeiser kan zich op minder goederen (niet die van de echtgenoot) verhalen en moet daarbij soms genoegen nemen met de helft van de opbrengst van de executie.

Voorts is er een praktijk ontstaan waarbij de gerechtsdeurwaarder zeer efficiënt en kosteloos de verdeling van de opbrengst van de executie voor zijn rekening neemt. De praktijk stemt niet overeen met de wet, maar deze praktische uitvoering door de gerechtsdeurwaarder is wel in het belang van schuldeiser en schuldenaar. De onduidelijkheid die kan ontstaan met betrekking tot de verdeling van de opbrengst van de executie bij de nieuwe beperkte gemeenschap van goederen, in combinatie met een recente uitspraak van Gerechtshof Den Haag, zal maken dat vaker aanspraak zal (moeten) worden gemaakt op de wettelijke regeling.

In dit artikel wordt de beperkte gemeenschap van goederen besproken in het licht van het beslag- en executierecht, te weten de wijze van verdeling van de opbrengst van de executie.

Gemeenschap van goederen onder oud recht

Gaf men vóór 1 januari 2018 elkaar het jawoord² zonder vooraf naar de notaris te gaan voor huwelijkse voorwaarden, dan ontstond van rechtswege een volwaardige gemeenschap van goederen. In deze gemeenschap van goederen bevonden zich alle bezittingen en schulden van vóór het huwelijk, alsmede alle bezittingen en schulden die tijdens het huwelijk ontstonden inclusief giften en erfnissen. Hierop bestonden slechts een paar uitzonderingen, zoals nalatenschappen en schenkingen indien deze met uitsluiting waren verkregen.

Door de nieuwe beperkte gemeenschap van goederen is een nieuw onderscheid ontstaan tussen goederen en tussen schuldeisers: privégoed versus gemeenschapsgoed en privéschuldeiser versus gemeenschapsschuldeiser

Een schuldeiser kon (en kan, het oude recht blijft gelden voor oude huwelijken) zich vanaf het jawoord verhalen op deze gehele gemeenschap. Een schuldeiser van de man kan onmiddellijk beslag leggen op het inkomen of de auto van de vrouw, omdat dit inkomen c.q. de auto automatisch een gemeenschappelijk bezit is.³

De oude gemeenschap van goederen is ongewijzigd gebleven voor alle personen getrouwd vóór 1 januari 2018. Een beslaglegger (en daarmee diens advocaat en/of gerechtsdeurwaarder) zal zich dan ook telkenmale moeten verge-

1 Gelijkelijk, wanneer er sprake is van een geregistreerd partnerschap zonder partnerschapsvoorwaarden.

2 Of ging men een geregistreerd partnerschap aan.

3 Voor de leesbaarheid spreek ik telkens van de situatie dat een stel uit twee verschillende geslachten bestaat.

wissen of er sprake is van een gemeenschap naar oud recht of naar nieuw recht.

Gemeenschap van goederen onder nieuw recht

Wanneer twee personen op of na 1 januari 2018 zonder huwelijkse voorwaarden trouwen, vindt geen volwaardige boedelmenging meer plaats. Er ontstaat een beperkte gemeenschap van goederen. Eenvoudig gezegd: alle bezittingen en schulden van vóór het huwelijk blijven privévermogen van de betreffende echtgenoot, tenzij die bezitting of schuld al gemeenschappelijk was. Wanneer een bezitting of schuld al gemeenschappelijk was, valt deze van rechtswege (nota bene: ongeacht de voormalige eigendomsverhouding) in de gemeenschap. Daarnaast behoren alle nieuwe bezittingen en schulden, ontstaan na de huwelijksdatum, tot de beperkte gemeenschap van goederen. Echter ook hierop bestaan weer uitzonderingen: erfenissen, schenkingen en bepaalde verknochte goederen behoren nu van rechtswege tot het privévermogen van de verkrijgende echtgenoot/partner.

Bij de beperkte gemeenschap van goederen bestaan daarmee drie vermogens:

Privévermogen van de man: bestaande uit alle bezittingen en schulden van vóór het huwelijk die niet gemeenschappelijk waren, alsmede erfenissen en schenkingen aan de man (ongeacht moment van ontvangst) en bepaalde verknochte goederen.

Privévermogen van de vrouw: bestaande uit alle bezittingen en schulden van vóór het huwelijk die niet gemeenschappelijk waren, alsmede erfenissen en schenkingen aan de vrouw (ongeacht moment van ontvangst) en bepaalde verknochte goederen.

Gemeenschappelijk vermogen: alle bezittingen en schulden die vóór het huwelijk al gemeenschappelijk waren, dan wel tijdens het huwelijk zijn verkregen c.q. ontstaan, behoudens genoemde uitzonderingen.

Niet alleen ontstaan er verschillende vermogens, er ontstaat ook een nieuw onderscheid tussen schuldeisers: de privéschuldeiser en gemeenschapsschuldeiser. Dit is nieuw. Onder het oude recht waren alle goederen gemeenschappelijk en kon een schuldeiser zich probleemloos op alle goederen verhalen én aanspraak maken op de gehele opbrengst. Dit is dit niet meer vanzelfsprekend.

Classificatie onder nieuw recht: privéschuldeiser of gemeenschapsschuldeiser

Een schuldeiser is een privéschuldeiser wanneer de schuld vóór het huwelijk is ontstaan en niet gemeenschappelijk was. Twee voorbeelden:

Woningfinanciering

Stel dat de vrouw voor het huwelijk een woning koopt en voor de financiering van de koopsom een hypothe-

caire lening afsluit. De lening vormt dan een privéschuld, ongeacht wanneer een eventuele achterstand in betalingen ontstaat. De achterstand in betalingen heeft betrekking op de lening die aan de woning is verbonden en welke woning en lening privébezit van de vrouw zijn.

Stel dat de vrouw de woning niet alleen kocht, maar samen met haar (toekomstige) echtgenoot, dan was de schuld gemeenschappelijk. Na het sluiten van het huwelijk blijft deze schuld gemeenschappelijk en wel voor gelijke delen, ongeacht de verhouding vóór het huwelijk. Op het moment dat het echtpaar de woning koopt tijdens het huwelijk, dan is de schuld met betrekking tot de financiering van de woning eveneens gemeenschappelijk.

Mobiel telefoonabonnement

De vrouw gaat twee maanden vóór het huwelijk een overeenkomst met KPN aan voor een mobiel telefoonabonnement (zonder toestel). Na het huwelijk ontstaat een betalingsachterstand. Hoewel de overeenkomst voor het huwelijk is aangegaan, is de schuld tijdens het huwelijk ontstaan. Alsdan is de schuld gemeenschappelijk.

Kortom, een schuld ontstaan na het huwelijk valt doorgaans in de boedel, maar er zijn uitzonderingen mogelijk. Een schuld die is ontstaan vóór het huwelijk behoort niet tot de gemeenschap, tenzij de schuld al gemeenschappelijk was. Dit betekent dat de ontstaansdatum iets zegt over de classificatie van de schuldeiser, maar lang niet alles.

Classificatie onder nieuw recht: gemeenschapsgoed of privégoed

Ook de goederen die worden beslagen, zullen nu nader moeten worden onderzocht. Dit geldt niet voor de gemeenschapsschuldeiser, die mag zich immers op alle (drie) vermogens verhalen. Echter, de privéschuldeiser mag zich alleen verhalen op het privévermogen van de schuldenaar en (met een beperking in de verdeling van de opbrengst) het gemeenschapsvermogen. Daarmee zal regelmatig de discussie ontstaan of een goed een privégoed betreft, dan wel een gemeenschapsgoed. Voor de privéschuldeiser is het gunstiger wanneer het goed te classificeren is als een privégoed van de schuldenaar, immers, alsdan kan de schuldeiser zich verhalen op de gehele opbrengst.

Een goed is een privégoed wanneer het gekocht is vóór het huwelijk én voor het huwelijk niet reeds gemeenschappelijk was. Denk aan een auto die gekocht is voor het huwelijk.

Een goed is een gemeenschapsgoed wanneer deze gekocht is tijdens het huwelijk, echter uitzonderingen zijn weer mogelijk. Stel dat de auto van voor het huwelijk wordt ingeruild voor een nieuwe auto. Wanneer de koopsom van die nieuwe auto voor meer dan de helft is gekocht met privévermogen van de betreffende echtgenoot, dan blijft dit een privégoed.

Art. 1:94 lid 8 BW regelt de situatie wanneer onduidelijk is of een goed een privégoed, dan wel een gemeenschapsgoed betreft. Het artikel luidt:

‘Bestaat tussen echtgenoten een geschil aan wie van hen beiden een goed toebehoort en kan geen van beiden zijn recht op dit goed bewijzen, dan wordt dit goed als gemeenschapsgoed aangemerkt. Het vermoeden werkt niet ten nadele van de schuldeisers van de echtgenoten.’

De memorie van toelichting⁴ zwijgt echter over de uitwerking van deze bepaling. Stel dat er drie schuldeisers zijn, schuldeiser A is een privéschuldeiser van de man, schuldeiser B is een privéschuldeiser van de vrouw en schuldeiser C is een gemeenschapsschuldeiser. Alle drie hebben beslag gelegd op een kostbaar schilderij, waarvan de kwitantie niet meer te produceren is. De man stelt dat het schilderij van hem is (privégoed), maar kan dat niet bewijzen. Wanneer het goed gemeenschappelijk wordt beschouwd is dit in het nadeel van schuldeisers A en C, die alsdan de opbrengst moeten delen met schuldeiser B. Wanneer het goed als privégoed van de man wordt beschouwd, is dit ten nadele van schuldeiser B, die alsdan immers geen beslag meer kan leggen c.q. in stand houden. Dit simpele voorbeeld laat zien hoe onduidelijk de bepaling is. Het is wachten op jurisprudentie (meest waarschijnlijk door middel van een prejudiciële vraag) wat rechtens is in deze.

Beslag- en executierecht bij volledige gemeenschap van goederen (oud recht)

Wanneer sprake is van een volledige gemeenschap van goederen (huwelijk van vóór 1 januari 2018), dan maakt het niet uit wanneer de schuld is ontstaan of wanneer een goed waarop de schuldeiser zich wil verhalen is aangekocht. Er is maar één vermogen⁵ en één soort schuldeiser. Er is daarom onder het oude recht geen enkel belang voor een schuldeiser om te worden gekwalificeerd als gemeenschapsdan wel privéschuldeiser. Sterker, de termen bestonden niet. De schuldeiser die te maken heeft met een huwelijk onder oud recht hoeft geen onderzoek te doen naar de vraag of het te beslagen goed (bijvoorbeeld de auto) gemeenschappelijk is of niet en kan aanspraak maken op de gehele opbrengst van die executie.

Beslag- en executierecht bij een beperkte gemeenschap van goederen (nieuw recht)

Wanneer een schuldeiser te maken heeft met een schuldenaar die na 1 januari is getrouwd of gaat trouwen, dan rijst opeens de vraag of die schuldeiser zich een privéschuldeiser, dan wel gemeenschapsschuldeiser mag noemen. Een gemeenschapsschuldeiser heeft namelijk een betere positie.

Positie privéschuldeiser

Een privéschuldeiser mag zich verhalen op zowel het privévermogen van de schuldenaar, als op het gemeenschappelijk vermogen, maar niet op het privévermogen van de echtgenoot (niet-schuldenaar). Dit betekent dat er minder verhaalsmogelijkheden zijn dan bij een huwelijk onder oud recht.

Niet alleen mag de privéschuldeiser zich niet verhalen op het privévermogen van de echtgenoot (niet-schuldenaar), de privéschuldeiser mag bij executie van een gemeenschapsgoed geen aanspraak maken op de gehele opbrengst van de executie: de helft komt de echtgenoot (niet-schuldenaar) toe. Bovendien heeft de echtgenoot (niet-schuldenaar) nieuwe rechten, zoals het recht om een ander goed aan te wijzen (‘nee niet de gezamenlijke beleggingsportefeuille, verkoop eerst haar auto maar’).

Positie gemeenschapsschuldeiser

De positie van de gemeenschapsschuldeiser is vrijwel gelijk aan het oude recht. De gemeenschapsschuldeiser mag zich op de goederen van de alle (drie) vermogens verhalen én mag aanspraak maken op de gehele opbrengst van de executie.

Samenloop

Bij de executie kan sprake zijn van meerdere privé- en/of gemeenschapsschuldeisers. Wanneer sprake is van een combinatie van een privéschuldeiser en een gemeenschapsschuldeiser, dan is onduidelijk hoe de verdeling van de opbrengst zal moeten plaatsvinden. Een rekenvoorbeeld:

Twee schuldeisers hebben ieder € 750 te vorderen. Er wordt een auto verkocht en de netto-executieopbrengst bedraagt € 1.000.

Wanneer de beide schuldeisers gemeenschapsschuldeisers zijn, mogen zij beiden aanspraak maken op de € 1.000. Aangezien hun vorderingen even groot zijn, ontvangen zij beiden (naar rato) € 500.

Wanneer de beide schuldeisers privéschuldeisers zijn, wordt de opbrengst in tweeën verdeeld: de helft gaat naar de echtgenoot (deze helft duid ik praktisch aan als echtgenoot-deel) en de andere helft wordt aangewend voor de schuldeisers (verhaalsdeel). Ofwel:

- Schuldeiser A ontvangt € 250
- Schuldeiser B ontvangt € 250
- De echtgenoot ontvangt € 500

Ingewikkeld (en onbekend) is de uitkomst wanneer schuldeiser A een gemeenschapsschuldeiser is en schuldeiser B een privéschuldeiser. Schuldeiser A mag aanspraak maken op de gehele opbrengst, schuldeiser B mag maar aanspraak maken op de helft. Hoe verloopt dan de verdeling? Er zijn twee mogelijke uitwerkingen:

⁴ Kamerstukken 33987, nr. 3.

⁵ Uitzonderingen, zoals schenkingen, nalatenschappen en verkochte goederen daargelaten.

Optie 1: de schulden worden gefixeerd en niet tussentijds afgerekend. Schuldeiser A mag aanspraak maken op de echtgenootshelft ad € 500, alsmede op zijn deel van de verhaals helft ofwel € 250. Schuldeiser B mag alleen aanspraak maken op zijn deel van de verhaals helft, ofwel € 250.

Conclusie:

Schuldeiser A ontvangt € 750 en zal zijn hele vordering voldaan zien.

Schuldeiser B ontvangt de helft van het privédeeltje ofwel € 250.

Optie 2: de schulden worden niet gefixeerd en tussentijds afgerekend door eerst het verhaalsdeeltje toe te delen en af te rekenen en daarna het echtgenotendeel toe te delen. De verdeling verloopt dan als volgt:

Schuldeiser A krijgt eerst het echtgenotendeel € 500. Zijn restvordering bedraagt dan nog € 250. Vervolgens wordt het verhaalsdeeltje naar rato verdeeld. Schuldeiser A krijgt dan $\frac{1}{4}$ ofwel € 125 en schuldeiser B krijgt $\frac{3}{4}$ ofwel € 375. Totaal ontvangt schuldeiser A alsdan € 625 en schuldeiser B € 375.

In de praktijk wordt de regeling van art. 480 Rv – in het belang van schuldeisers en schuldenaren – door gerechtsdeurwaarders niet gevolgd

Het moge duidelijk zijn dat schuldeiser A de voorkeur aan optie 1 geeft en schuldeiser B de voorkeur aan optie 2. De wetgever heeft gezwegen over de wijze van verdeling van de opbrengst van de executie, zodat het aan de rechter (niet onaannemelijk door middel van een prejudiciële vraag) zal zijn om te beslissen hoe de verdeling bij samenloop dient plaats te vinden.

Intermezzo: bruto- versus netto-opbrengst van de executie

Stel dat een schuldeiser (executoriaal) beslag legt op een auto. De auto wordt voor een bedrag van € 2.500 executoriaal verkocht. Op deze verkoopopbrengst strekken de kosten van executie (beslag, advertentie, veilingkosten) in mindering. Stel dat die kosten € 750 bedragen, dan is de te verdelen opbrengst van de executie € 1.750. In de volksmond wordt met ‘opbrengst van de executie’ de ‘netto-opbrengst’ genoemd.

Verdeling van de opbrengst: de wet

In het wetboek van Burgerlijke rechtsvordering zijn twee regelingen opgenomen omtrent de verdeling van de opbrengst van de executie: art. 480 e.v. (niet-registergoederen) en art. 551 e.v. Rv (registergoederen). Eenvoudig

gezegd: bij niet-registergoederen int de gerechtsdeurwaarder, bij registergoederen de notaris.

Echter, de notaris onderscheidenlijk de gerechtsdeurwaarder bepaalt niet hoe deze verdeling verloopt. Dat bepalen ofwel de betrokkenen (executant, geëxecuteerde, schuldeisers en beperkt gerechtigden) ofwel de rechter-commissaris. Zie bijvoorbeeld art. 480 Rv. Dit artikel, alsook de navolgende artikelen, gaan uit van de volgende situaties:

1. Er zijn geen andere schuldeisers of beperkt gerechtigden. De gerechtsdeurwaarder keert de netto-opbrengst uit aan de executant en het eventuele overschot aan de geëxecuteerde.
2. Er zijn wel andere schuldeisers en/of beperkt gerechtigden en er komt een overeenstemming. De gerechtsdeurwaarder stort de opbrengst op zijn kwaliteitsrekening⁶ en vervolgens dienen de betrokken schuldeisers, beperkt gerechtigden, executant en geëxecuteerde te komen tot overeenstemming over de wijze van verdeling. Na deze overeenstemming keert de gerechtsdeurwaarder de netto-opbrengst uit conform deze overeengekomen rangregeling.
3. Er zijn wel andere schuldeisers en/of beperkt gerechtigden en er komt geen overeenstemming. Alsdan kan de meest gerede partij zich tot de rechter-commissaris wenden om de rangregeling vast te stellen. De gerechtsdeurwaarder, die de opbrengst dan wederom op zijn kwaliteitsrekening heeft gestort, keert de netto-opbrengst conform de rechtelijke rangregeling uit.

De wetsgeschiedenis geeft geen uitsluitel over de vraag of een echtgenoot onder het nieuwe huwelijksvermogensrecht moet worden gezien als een beperkt gerechtigde. Dit ligt echter wel voor de hand. De echtgenoot heeft een objectief belang. Immers, wanneer een schuldeiser ten onrechte wordt geclassificeerd als gemeenschapsschuldeiser, ontvangt de echtgenoot diens helft van de opbrengst van de executie niet. Of, in een andere situatie, wanneer een schuldeiser ten onrechte als gemeenschapsschuldeiser wordt aangemerkt en er ook een echte gemeenschapsschuldeiser is, dan wordt op de werkelijke gemeenschapsschuld minder afgelost, hetgeen de echtgenoot eveneens benadeelt. Kortom, het ligt voor de hand dat bij een huwelijk onder nieuw huwelijksvermogensrecht de echtgenoot in de verdeling zal moeten worden betrokken.

Verdeling van de opbrengst: de praktijk

In de praktijk wordt de regeling van art. 480 Rv – in het belang van schuldeisers en schuldenaren – door gerechtsdeurwaarders niet gevolgd. Gerechtsdeurwaarders hebben het – onverplicht – op zich genomen om in eenvoudige situaties de rangregeling zelf vast te stellen. Doorgaans is er namelijk sprake van schuldeisers in gelijke rang (allemaal concurrent) en is een verdeelsleutel eenvoudig vast

⁶ Waarover hij marktconforme rente zal moeten bedingen, zie ECLI:NL:HR:2010:BK3571.

te stellen. Het is niet in het belang van een schuldeiser en schuldenaar om bij een eenvoudige verdeling telkenmale de (kostbare en vertragende) weg naar de rechter-commissaris te bewandelen. Stel dat een postorderbedrijf een vordering heeft van € 750 en een telecombedrijf een vordering van € 1500, dan is er geen hogere wiskunde nodig om te concluderen dat van de opbrengst van de executie een derde aan Wehkamp toekomt en twee derde aan Telfort. Wanneer de verdeelsleutel zo eenvoudig vast te stellen is, hebben de gerechtsdeurwaarders – nogmaals onverplicht en zelfs zonder wettelijke basis – de taak op zich genomen om de verdeelsleutel vast te stellen en de opbrengst naar die verdeelsleutel te verdelen. Door de hoge mate van automatisering kan dit nagenoeg kosteloos.

Aan Gerechtshof Den Haag⁷ werd dit jaar een verdelingszaak voorgelegd. Een gerechtsdeurwaarder had ten behoeve van drie schuldeisers derdenbeslag gelegd en de opbrengst geïnd én onder die drie schuldeisers verdeeld. Echter, naar achteraf bleek, was er een vierde beslag gelegd voordat de gelden uit het vermogen van de schuldenaar waren geraakt (lees: door de derde aan de gerechtsdeurwaarder waren voldaan). Aldus had de vierde beslaglegger het recht mee te delen in de opbrengst van de executie. Het gerechtshof herhaalt dat de wet de weg van art. 480 Rv voorschrijft (akkoord dan wel rangregeling) en dat die regeling na het sluiten een onaantastbare verdeling oplevert. Aangezien die weg niet was gevolgd, kon en diende de verdeelsleutel opnieuw te worden vastgesteld. Het gerechtshof bespreekt nadrukkelijk de hiervoor geschetste praktijk dat de deurwaarder de verdeling op zich neemt, in plaats van art. 480 e.v. Rv toe te passen. Het gerechtshof overweegt dat de deurwaarder die dit doet, voor eigen rekening en risico(!) handelt. Het gerechtshof overweegt zelfs dat het niet ondenkbaar is dat een schuldeiser schade lijdt door een onjuiste verdeelsleutel en dat het in dat geval de gerechtsdeurwaarder is die deze schade zal moeten vergoeden. Het hof ziet de onjuiste verdeling namelijk als een beroepsfout. Het arrest vormt daarmee een directe waarschuwing aan de gerechtsdeurwaarder: er is geen verplichting tot verdeling, dus zeker bij twijfel: niet doen.

De waarschuwing van het gerechtshof wordt in het kader van de beperkte gemeenschap van goederen van een groter belang. Een gerechtsdeurwaarder doet er verstandig aan hoogstens die verdelingen uit te voeren, waarvan hij de overtuiging heeft dat de verdeelsleutel juist is vastgesteld en waarvan hij zijn eigen risico als nihil beschouwt. Bij enige twijfel of bij samenloop doet de gerechtsdeurwaarder er verstandig aan om te verwijzen naar de wettelijke weg van art. 480 Rv, omdat hij anders het risico loopt zelf schadeplichtig te worden.

Een voordeel van het volgen van de weg van art. 480 e.v. Rv is dat dit onherroepelijk tot jurisprudentie (mogelijk prejudiciële vragen) zal leiden omtrent vragen die thans rijzen in

het kader van de beperkte gemeenschap van goederen: hoe om te gaan met samenloop, onduidelijkheid omtrent type schuldeiser, enzovoort?

Praktisch probleem: de echtgenoot reageert niet

In de praktijk worstelen gerechtsdeurwaarders met de vraag hoe te handelen wanneer een gemeenschapsgoed ten behoeve van een privéschuldeiser wordt uitgewonnen. De echtgenoot (niet-schuldenaar) komt dan de helft van de opbrengst van de executie toe, maar wat als die echtgenoot (niet-schuldenaar) niet reageert? Dient de gerechtsdeurwaarder de helft voor de echtgenoot te reserveren? Kan de gerechtsdeurwaarder bij een loonbeslag dit aan de werkgever overlaten, door slechts te verzoeken om afdracht van de helft? Of geldt het zogenoemde piepsysteem: zolang de echtgenoot niet reageert int de gerechtsdeurwaarder de gehele opbrengst? Of dient de gerechtsdeurwaarder actief op zoek te gaan naar de contact- en betaalgegevens van de echtgenoot?

Onder het oude recht waren alle goederen gemeenschappelijk en kon een schuldeiser zich probleemloos op alle goederen verhalen én aanspraak maken op de gehele opbrengst. Dit is dit niet meer vanzelfsprekend

De vraag rijst, met name gelet op de ontstane praktijk, of de gerechtsdeurwaarder de inning (onverplicht) op zich neemt. Aangezien, zoals hiervoor omschreven, die taak helemaal niet bij de gerechtsdeurwaarder rust, zal dit door middel van de rangregeling worden opgelost. Echter, indien de mening wordt gedeeld dat het in het belang is van de betrokken partijen dat de gerechtsdeurwaarder deze taak blijft verrichten, dan zal voor het praktische probleem omtrent de niet-reagerende echtgenoot een oplossing moeten worden gecreëerd.

Overige rangverschillen tussen schuldeisers

In dit artikel is een nieuw onderscheid tussen schuldeisers besproken, te weten die van de privé- dan wel gemeenschapsschuldeiser. Dit laat alle oudere vormen van onderscheid onverlet. Een privéschuldeiser alsook een gemeenschapsschuldeiser kan een preferentie toekomen, of een voorrecht op bijzondere dan wel algemene goederen.⁸

Conclusie

Het nieuwe huwelijksgoederenrecht is niet alleen relevant voor de familierechtpraktijk, maar ook voor de incasso-

7 Hof Den Haag 22 januari 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:95.

8 Zie GS bij art. 480 Rv, opmerking 10.

praktijk en daarmee voor heel veel ondernemers. Schuldeisers, advocaten en gerechtsdeurwaarders dienen er rekening mee te houden dat het aantal verhaalsobjecten is beperkt en dat de verdeling van de opbrengst van de executie is gewijzigd. Bovendien is er een nieuw onderscheid tussen schuldeisers ontstaan.

Een andere conclusie is dat voorlopig – helaas – de vereenvoudigde afwikkeling door de gerechtsdeurwaarder niet meer kan plaatsvinden en dat vaker de wettelijke weg zal moeten worden bewandeld, hoewel dit niet in het belang van schuldeisers en schuldenaren is.

Uitnodiging aan de wetgever

De wettelijke weg van art. 480 e.v. Rv staat haaks op de bedoeling van het recente wetsvoorstel Herziening beslag en executierecht.⁹ De minister heeft het voornemen de executie efficiënter en effectiever te laten verlopen, maar benut (onder andere) de mogelijkheid niet om de verdeling te vereenvoudigen. Daarom wordt de wetgever hierbij

opgeroepen om art. 480 Rv aan te passen. Zoals hiervoor weergegeven zijn de meeste executies dermate eenvoudig dat de gerechtsdeurwaarder deze prima op zich kan nemen, mits – gelet op de gevolgen van de beperkte gemeenschap – hier enkele slimme voorwaarden aan worden verbonden. Aangezien de gerechtsdeurwaarders deze verdeling al decennia probleemloos verzorgen, ligt het voor de hand art. 480 Rv uit te breiden met een rol voor de gerechtsdeurwaarder in het belang van schuldeiser en schuldenaar.

Over de auteurs

Mr. S.N. (Saskia) Peijnenburg

Advocaat in Purmerend en docent aan de gerechtsdeurwaardersopleiding.

S. (Sabine) Kemps

Als kandidaat gerechtsdeurwaarder verbonden aan AGIN Timmermans te Bergen op Zoom. Zij heeft haar scriptie gewijd aan de verdeling van de opbrengst van de executie bij de beperkte gemeenschap van goederen.

⁹ Kamerstuk 35225 d.d. 14 juni 2019 ingediend bij de Tweede Kamer.